

Kaupunginvaltuusto 5.2. 2018

§ 5 Lausunto Terrafame Oy:n uraanin talteenottoa koskevasta lupahakemuksesta

Perustelut eriävään mielipiteeseen

Uraanintuotannon käynnistämiseen annettava puoltava lausunto on Kajaanin kaupungilta vahva periaatteellinen päätös uraanikaivostoiminnan ja ydinvoiman puolesta Suomessa. Syntyyhän Sotkamon ja Kajaanin rajalle euroopan suurin uraanikaivos, mikäli luvitus menee läpi. Jos uraanin tuotanto aloitetaan Sotkamossa, päätökset uusien uraanikaivosten avaamiseksi esimerkiksi Lapissa on paljon helpompi tehdä. Huomion arvoista on myös, ettei kyse ole pelkästä irrallaan leijailevan sivutuotteen poimimisesta talteen, vaan laajamittaisesta teollisesta toiminnasta. Välttämättä toiminta ei kuitenkaan olisi taloudellisesti kannattavaa, sillä uraanin maailmanmarkkinahinta on tällä hetkellä hyvin alhainen. Ydinvoimaan ja uraanintuotantoon liittyy lukuisia riskejä vähäisistä ympäristöongelmista ja yksittäisistä syöpätapauksista globaaliin suuronnettomuuteen. Lisäksi ydinvoimaa vastustetaan laajasti juuri edellämainituista syistä, eikä varmasti ydinasevaltojen viimeaikaiset puheenvuorot paranna uraanin mainetta. Ei ole sattumaa, ettei Pohjois-Euroopassa toimi tällä hetkellä ainoakaan uraanikaivosta.

Nykyisellä tuotantorakenteellaan Terrafamen kaivoksella kiven mukana nousee uraania noin 700 tonnia, josta talteen saataisiin alle 20 % esiin nostetusta uraanista. Uraanin vaarat ympäristöturvallisuudelle liittyvät pitkälti tuotannon alkupäähän, räjäytyksiin, louhintaan, murskaukseen ja kasaliuotukseen. Jätealueiden vuotaessa niiden sisältämä uraani tulee nikkelin, kadmiumin ja muiden metallien kanssa luontoon. Uraanin talteenotolla on siis hyvin pieni ympäristövaikutus, mutta itse talteenottoprosessi vaativana teollisena toimena sisältää myös ympäristöriskejä.

Terrafame Oy ei nauti laajasta sosiaalisesta toimiluvasta kainuussa, vaan kaivoksen toiminta on hirttänyt kainuulaisten välejä jo vuosikausia. Vaakakupeissa painavat työpaikat, ristiriidat muiden elinkeinojen kanssa, ympäristöongelmat ja lukuisat kulloisenkin toiminnanharjoittajan taholta tulleet katteettomiksi osoittautuneet lupaukset: Jatkuvat poikkeusluvut ja poikkeusluvan poikkeusluvut, onnettomuudet, kaivosta riivanneen vesiongelman ratkaisuksi sanottu jätevesien pumppaaminen Nuasjärveen purkupuutkea pitkin, aiheuttaen vähintään kymmenen hehtaarin laajuisen pysyvän happikadon alueen¹ ja vuodesta toiseen sijoittajille annetut lupaukset siitä, kuinka ”tulevaisuudessa” toiminnanharjoittajan taloustilanne normalisoituu. Terrafame Oylla on osin edelliseltä toiminnanharjoittajalta perittynä, osin omasta ansiostaan laaja sosiaalinen vastustus ja valtion pääosin omistamana, vastuullisena toimijana sen tulisikin tehdä kaikkensa tuon seikan korjaamiseksi. Ennen uusien tuotantolupien myöntämistä tulisi kaivoksen esittää uskottava suunnitelma jo olemassa olevien ympäristöongelmien korjaamiseksi ja niistä aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi.

Uraanintuotanto tarvitsee ydinenergialain mukaiset luvat, joissa yhtenä edellytyksenä on, että ”*Hakijalla harkitaan olevan taloudelliset ja muut tarpeelliset edellytykset harjoittaa toimintaa turvallisesti ja Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti*”. Talvivaaran ja Terrafamen kaivosten koko elinkaari on ollut ulkopuolisen rahoituksen varassa. Rahaa on tarvittu keskimäärin 200 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2017 Terrafame oli jälleen tappiollinen. Tulosjulkaisujen mukaan viime vuonna kassasta kului 167.2 miljoonaa euroa tuloja enemmän. Toissa vuonna luku oli noin 254 miljoonaa euroa. Viime vuonna ne lähes kaikki kuuluivat tavalliseen tuotannolliseen toimintaan tai ympäristölupaehtojes määräyksiin. ”Kannattavasta liiketoiminnasta ollaan vielä hyvin kaukana, koska edelleen raha liikkuu omistajilta yritykselle, ei

---

¹ Ymp.tiet. dos. Heikki Simola(<https://www.sll.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2016/talvivaaran-purkupuutki-ei-toimi>)

yritykseltä omistajille”² On perusteltua epäillä kaivoksen taloudellisia edellytyksiä ydinenergian vaatimalle tasolle.

Edellämainittujen seikkojen vuoksi puoltavaa lausuntoa, saati lupaa uraanintuotantoon ei mielestäni pidä antaa.

---

²Osakestrategi Jukka Oksaharju(<https://www.kainuunsanomat.fi/kainuun-sanomat/kainuu/analyytikko-nakee-terrafamen-sahkoautotarinan-takana-kassavirtaongelmia/>)